

Djurgårdens Waldorfskolas LIKABEHANDLINGSPLAN 2009-08-17

Mål: Alla barn och vuxna skall känna sig trygga i skolan

En ny lag om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever trädde i kraft 1 april 2006. (2006:67). Enligt denna lag ska det finnas en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet som regleras i skollagen. För 08/09 finns en Likabehandlingsplan vid Djurgårdens Waldorfskola. Denna plan syftar till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Lagen täcker mycket inom skolan, t.ex. studieklimatet, den psykosociala och fysiska studiemiljön, rekrytering, introduktion och schemaläggning. Diskrimineringen är förbjuden oberoende av diskriminerande avsikt och oberoende av om det är en fråga om direkt eller indirekt diskriminering.

- Undersökningar visar att många barn i svenska skolor berörs av kränkande behandling eller mobbing - som offer eller plågåre.
- Det som sker mellan barn är ofta svårt att upptäcka och sker mest när ingen vuxen ser.
- Det kränkta barnet kan sällan berätta vad det är utsatt för, det känns för plågsamt att tala om det.
- I vår skola arbetar vi aktivt för att förebygga och stoppa kränkande behandling av alla slag.

Vår vision och målsättning

Djurgårdens Waldorfskolas medarbetare har ansvaret för tryggheten och studieron som är förutsättningar för lärande.

Ingen ska behöva vara rädd på väg till skolan eller ute på skolgården eller inom skolans byggnader. Alla har rätt att vara med och känna gemenskap. Alla barn och unga har rätt att känna sig trygga.

Trakasserier och annan kränkande behandling godtas aldrig.

Alla elever, föräldrar och medarbetare ska veta vem de ska vända sig till när de själva eller någon annan behöver hjälp.

Vad är kränkande behandling?

Det kan vara svårt att skilja på så kallade ”vanliga konflikter” och kränkande behandling. Om någon upprepade gånger blir utsatt för negativa handlingar, till exempel knuffar, elaka kommentarer eller utfrysning från en eller flera andra personer kallar vi det kränkande behandling. Det är kränkande när parterna i en konflikt inte är jämnstarka utan den ena parten ständigt är i underläge och blir kränkt. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. *En kränkning är inte en konflikt utan ett övergrepp.* En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande. Kränkningar kan utföras av och drabba såväl barn och ungdomar som vuxna. En kränkning kan äga rum mellan elever såväl som mellan personal och elev och personal och personal. Vår utgångspunkt är att den som uppger att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Kränkningarna kan vara

- **Fysiska** (exempelvis slag eller knuffar)
- **Verbala** (att bli hotad eller kallad för olika saker)
- **Psykosociala** (bli utfrysad, ryktesspridning m.m.)
- **Text- och bildburna** (klotter, brev, lappar, e-post, sms och mms)

Diskriminering är ett övergripande begrepp och gäller kränkande behandling utifrån kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Etik avser våra reflektioner över mänskliga värderingar och dess grund och handlar om det som vi betraktar som gott och ont dvs. vilka värden vi ansluter oss till.

Fördomar avser antipatier som bygger på felaktiga generaliseringar.

Främlingsfientlighet avser motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella, etniska eller beteendemässiga karaktäristiska.

Homofobi avser motvilja mot eller förakt för homo- eller bisexualitet.

Kränkande behandling kan vara sårande förolämpningar, sparkar, knuffar, hot, utfrysning, klotter, anonyma brev, e-post, SMS mm.

Mobbning är när en eller flera personer systematiskt trakasserar en annan person fysiskt och/eller psykiskt vid upprepade tillfällen under lång tid.

Normer säger hur vi ska handla i enighet med etiska ställningstaganden/värderingar

Rasism bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper. Mot bakgrund av en sådan uppfattning ses vissa folkgrupper som mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Sexuella trakasserier avser kränkningar grundade på kön eller som anspelar på sexualitet

*****

KVALITETSSÄKRING AV LIKABEHANDLINGSPLANEN

För att säkerställa att arbetet mot mobbing och kränkande behandling sker på ett tillfredställande sätt och att alla rutiner följs har vi tagit fram följande punkter för att säkra kvaliteten i arbetet:

- I början av läsåret informeras elever, föräldrar och personal om vår likabehandlingsplan
- En uppdaterad version av planen skall alltid finnas tillgänglig på skolans hemsida
- Likabehandlingsplanen är en del av skolans kvalitetsredovisning.
- Utredning om kränkningar följer den gång som finns på sidan 5.
- Utvärdering/revidering av handlingsplanen mot kränkande behandling görs en gång per år.

Ansvarsfördelning

Alla på Djurgårdens waldorfskola har ett ansvar att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling samt värna om alla människors lika värde.

Rektor har...

det yttersta ansvaret för att likabehandlingsplanen upprättas, efterlevs samt årligen utvärderas och revideras. Rektor har även ansvar för att föräldrar och elever informeras. Rektor ansvarar också för att personalen kontinuerligt utbildas för att aktivt kunna arbeta mot kränkande behandling.

Personalen har...

mycket stort ansvar för att i den dagliga verksamheten aktivt hålla värdegrundsfrågorna levande. Medarbetarna skall arbeta för att främja en god arbetsmiljö och vara positiva förebilder samt vid varje misstanke om kränkning ta upp frågan på kollegiekonferensen. Vid kränkande behandling ansvarar varje medarbetare för att likabehandlingsgruppen informeras. Gruppen vidtar åtgärder enligt skolans handlingsplan. De frågor som inte omedelbart kan lösas förs av likabehandlingsgruppen till rektor.

Eleverna har...

ett ansvar för att bidra till en god arbetsmiljö och till goda relationer med både medarbetare och andra elever. Eleverna skall få ta del av skolans värdegrund och handla utifrån den. Som elev på skolan förutsätts man respektera andra och visa hänsyn och gott omdöme. Det är viktigt att man funderar på hur man uppträder och hur andra kan tänkas uppfatta detta.

Föräldrar har...

också ett stort ansvar. Om skola och hem tar klart avstånd från kränkande behandling får detta en positiv inverkan på barnen. Prata med ditt barn om vikten av att vara en god kamrat. Är någon i klassen utsatt? Är någon ensam och utfryst? Ta kontakt med likabehandlingsgruppen om ditt barn berättar om kränkningar. Det är när vi alla hjälps åt som vi skapar en skola där alla trivs och har det bra.

Likabehandlingsgruppen ansvarar för att...

- arbeta fram och revidera likabehandlingsplanen i juni varje år
- ha regelbundna träffar
- ha enskilda samtal med utsatta och förövare
- enkätundersökning genomförs av klasslärare och sammanställs 1 gång/läsår
- följa upp enkäterna med kollegiet
- medverka vid föräldramöten vid behov

Klassläraren ansvarar för att...

- gå igenom likabehandlingsplanen vid första föräldramötet på hösten
- genomföra elevenkät 1 gång/läsår
- arbeta förebyggande med t.ex. värderingsövningar och kompissamtal
- informera likabehandlingsgruppen

HANDLINGSPLAN MOT ALLA FORMER AV KRÄNKANDE BEHANDLING

Målsättning

Denna handlingsplan gäller för all verksamhet och för alla som verkar i skolan samt fritidshem. Skolan strävar i enlighet med läroplanen (Lpo 94) att "ingen skall utsäts för kränkande behandling i skolan och tendenser till trakasserier skall aktivt bekämpas". I de fall personal eller elev på skolan, förälder eller annan vuxen misstänker att någon utsäts för kränkande behandling är det viktigt att skolans likabehandlingsgrupp *omedelbart* kontaktas.

Likabehandlingsgruppen består under läsåret 2009/2010 av:

Veronica Ekestam (tom januari 2010), Erika Kangas, Georgine Larasse och Kajsa Rabell. En postlåda till gruppen hänger på väggen utanför expeditionen, brev kan även läggas i respektive lärares fack i lärarrummet..

För att komma tillrätta med den kränkande behandlingen delas handlingsplanen in i tre delar enligt nedanstående:

- I. Insatser som skolan arbetar med i förebyggande syfte
- II. Akuta insatser
- III. Uppföljande insatser

Alla åtgärder ska dokumenteras, följas upp och utvärderas av likabehandlingsgruppen.

I. Förebyggande insatser

- Rastvakt. Det ska alltid finnas vuxentillsyn på rasterna. Vaktande lärare ska ha en aktiv tillsyn på rasterna.
- Öppet och ansvarstagande förhållningssätt i klasserna, med omtanke om varandra.
- Arbete i klasserna schemalagt varje vecka med olika livskunskapsprojekt, värdegrundsarbete, kamratstödjare, hemlig vän o.s.v.
- Klassråd
- Elevråd/stormöte
- Gemensamma skolaktiviteter, där alla elever är delaktiga, t ex tematiskt arbete mellan årskurserna.
- Elevvård i arbetslagen: Det är viktigt att vi som personal är ärliga och uppriktiga mot varandra samt strävar efter att ha samma förhållningssätt till eleverna. Våra attityder och förhållningssätt är en mycket viktig del i hur stämningen är på skolan.
- Fortbildning av medarbetare. Genom att öka vår kunskap och medvetenhet och engagera oss i problematiken, kan vi också utveckla klara regler mot kränkande behandling och ge ett effektivt skydd till de elever som blir utsatta och till dem som dras in i negativt agerande
- Föräldrainformation.

Med vårt förebyggande arbete vill vi stärka barnens självkänsla och öka deras självförtroende.

"Våga vara den du är", "Våga säga ifrån".

II. Akuta insatser

Vid misstanke, upptäckt eller konstaterad kränkande behandling, startar skolans likabehandlingsgrupp behandlingssamtal med alla inblandade. Mötena dokumenteras. Principen vid all behandling är att ett ärende är avslutat när kränkningarna upphört

Så här handlar vi om någon form av kränkande behandling mellan barn har upptäckts

1. Den som får vetskap om kränkningen gör en muntlig eller skriftlig anmälan till likabehandlingsgruppen. Formulär finns (bilaga 3).
2. Rutiner som vi följer:
  - Faktainsamling och arbetsfördelning.
  - Samtal med den utsatte och överenskommelse träffas.
  - Samtal med den/de som kränkt och överenskommelser träffas.
  - Berörda föräldrar informeras i samband med samtalen och överenskommelser träffas.
  - Uppföljningssamtal sker efter några dagar med den utsatte och sedan med den eller de som kränkt.
3. Om kränkningarna inte upphör sker följande:
  - förnyade samtal med föräldrar samt rektor.
  - om skolan ändå inte kan komma till rätta med problemet anlitas experthjälp av t ex psykolog, socialtjänst, polis.
  - Utvärdering/avslut med berörda parter.

Så här handlar vi om någon form av kränkande behandling mellan vuxen – elev har upptäckts:

1. När en vuxen kränker ett barn ska man som kollega reagera och påtala hur man upplevde situationen.
2. Personal som blir vittne till kränkande handling tar upp problemet med likabehandlingsgruppen, som i sin tur utreder enligt skolans handlingsplan.
3. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor alltid informeras och diskussion om beslut tas. Detta innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till styrelsen för skolan, diskussion eller anmälan till socialtjänsten och / eller kontakt med polisen.

Så här handlar vi om någon form av kränkande behandling mellan vuxen - vuxen har upptäckts;

1. Den som får vetskap om kränkningen gör en anmälan till rektor Laila Pietsch som informerar skolans styrelse. Även facklig ombud samt skyddsombud informeras.
  - Huvudansvarig har samtal med den utsatte.
  - Huvudansvarig vidtar åtgärder i samråd med den utsatte. Facklig förtroendeman eller skyddsombud deltar om den utsatte så önskar.
  - Utvärdering /avslut med berörda parter

III. Uppföljning

Uppföljning av behandlade fall svarar skolans likabehandlingsgrupp för. Principen vid all behandling är att ett ärende är avslutat när kränkningarna upphört. Mötena dokumenteras.

*****

Till vårdnadshavare

Är ditt barn utsatt?

Följande tecken kan tyda på att ditt barn har en svår situation. Ovilja att gå till skolan, ont i magen, huvudvärk, vill inte berätta hur det är i skolan, har inga kamrater, kommer hem med smutsiga och sönderrivna kläder, har blåmärken, verkar nedstämd och ledsen. Dessa tecken kan även bero på andra saker, men de *motiverar att du tar kontakt med likabehandlingsgruppen*. Det är också viktigt att du inte enbart försöker lösa situationen själv utan snarast vänder dig till likabehandlingsgruppen för att få hjälp.

Du kan också göra en del själv för att hjälpa ditt barn:

- Lär barnet att säga ifrån klart och tydligt och betona att det inte är ditt barn det är fel på - det är de andra som uppför sig illa.
- Försök att få barnet att ta kontakt utanför skolan med ett eller flera vänliga barn i klassen. Det är viktigt att vuxna hjälper till med detta, annars ger barnet lätt upp. Lyckas barnet få en vän har det oerhört stor betydelse.

Mobbar ditt barn andra?

Det är svårt att ta till sig att ens barn är den som kränker andra. Men om det är så, måste du göra något åt det. Vi föreslår följande:

- Gör helt klart för barnet att du inte accepterar det som sker och att du ser mycket allvarligt på ett sådant beteende.
- Ta kontakt med likabehandlingsgruppen för att få hjälp med problemet.
- Hjälプ den som kränker andra att förstå och fundera över hur man i stället kan göra.

Alla kan hjälpas åt

Elever, lärare och elevvårdspersonal kan göra mycket men det är nödvändigt att även hemmen hjälper till.

- Barn berättar inte alltid om kränkande behandling som de känner till, därför att de tror att det är skvaller eller för att de är rädda för hämnd.
- Att berätta om kränkande behandling är inte skvaller, det är att hjälpa dem som har det svårt.
- Skolans personal berättar aldrig varifrån de fått sin information utan löser problemet så att ingen utpekas eller drabbas.
- Visa tydligt för ditt barn att du inte accepterar att kränkande behandling förekommer. Om skola och hem klart tar avstånd från kränkande behandling får detta en positiv inverkan på barnen.
- Prata med ditt barn om kränkande behandling. Är någon i klassen utsatt? Är någon ensam och utfryst?
- Ta kontakt med likabehandlingsgruppen om ditt barn berättar om att någon är utsatt. Vi kan alla hjälpas åt att skapa en skola där alla trivs och har det bra.

Bilaga 1**Skolans uppdrag****Utdrag ur skollagen 1 kap.2§:**

"Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan

1. främja jämställdhet mellan könen samt

2. aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden."

Utdrag ur Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever:***Alla som arbetar i verksamheten skall;***

- *"främja barns och elevers lika rättigheter samt motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder."*

- *"motverka annan kränkande behandling."*

Huvudmannen för verksamheten skall;

- *"se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja de ändamål" som anges i lagen.*

- *"se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. /.../ I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall årligen följas upp och ses över."*

Utdrag ur Lpo 94:

"Ingen skall i skolan utsättas för mobbning. Tendenser till trakasserier skall aktivt bekämpas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas, med kunskap, öppna diskussioner och aktiva insatser."

Alla som arbetar i skolan skall;

- *"aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer eller grupper"*

- *"visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt"*

Utdrag ur Lpfö 98

"Alla som arbetar i förskolan skall;

- *visa respekt för individen och medverka till att det skapas ett demokratiskt klimat i förskolan, där samhörighet och ansvar kan utvecklas och där barnen får möjlighet att visa solidaritet."*

"Flickor och pojkar skall i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla sina förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller."

Utdrag ur Lpf 94

"Skolan skall främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen skall i skolan utsättas för mobbning. Tendenser till trakasserier skall aktivt bekämpas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppna diskussioner och aktiva insatser."

"Skolan skall vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de framförs."

"Alla som verkar i skolan skall dock alltid hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i denna läroplan och klart ta avstånd från allt som strider mot dem."

Sanktioner

Det är förbjudet med kollektiva bestraffningar, dvs. att bestraffa en hel grupp när det är någon eller några som har gjort fel.

Grundskoleförordningen

I Grundskoleförordningen 6 kap. §9 står det att en lärare har rätt att visa ut en elev för återstoden av en lektion eller låta en elev sitta kvar högst en timme efter skolan under uppsikt. Vidare skall en lärare uppmana elever som inte sköter sig att ändra sitt beteende. Om detta inte hjälper skall vårdnadshavare kontaktas. Om eleven fortsätter att missköta sig skall saken beroende vad det rör sig om, anmälas till likabehandlingsgruppen eller rektor enl. §10. Om eleven trots åtgärder som är anpassade till individen inte bättrar sig skall anmälan göras till styrelsen för överväganden om lämplig åtgärd.

Socialtjänstlagen

Anmälningsplikten, enligt SOL kap 14 §1, gäller för alla anställda i alla skolformer från förskolan till gymnasieskolan.

- Anmälningsplikten gäller när vi känner oro för att ett barn far illa i eller utanför hemmet.

Anmälningsplikten förutsätter inte att det är klarlagt att socialnämnden behöver ingripa. När barn under 15 år begår brott vilar ansvaret på socialnämnden. Det finns inga föreskrifter som anger om, hur och när polisen skall kopplas in. Polisen kan utreda brott om det finns särskilda skäl. Det är barnets bästa som skall ligga till grund för om en utredning skall göras. De brott som i första hand bör utredas är:

- Överlagda brott mot person och egendom
- Brott som vittnar om hög grad av hänsynslöshet eller tanklöshet i fråga om andra människors liv, hälsa och egendom.

Bilaga 3**Anmälan om kränkande behandling**

Utsatt:.....

Klass:.....

Vilka var inblandade:.....

.....

När hände detta?

Tid och datum för händelsen: _____ dagen den ____ / ____ År: _____ Kl. _____

Var hände detta?

Plats: _____

Beskriv vad som hände:

Din underskrift _____

Datum _____

Ansvarig vuxen överlämnar uppgifterna till likabehandlingsgruppen (Erika Kangas, Gine Larasse, Kajsa Rabell). Det går bra att lägga i postlådan utanför expeditionen eller i lärarnas fack i lärarrummet.

Namn på den som mottagit anmälan _____

Datum _____